

Det Norske Diakonforbund
The Norwegian Association of Deacons

DIAKONOS *light*

Nr 2—2019 92. årgang

Nå i 2019 var det 50 år siden oppstarten av vernepleierutdanningen ved Nærland.

I dette nummeret kan du bl. a. lese om:

- Markeringen av 50 år med vernepleierutdanning
- Vigslinger høsten 2019

ET NORSKE DIAKONFORBUND

Rådhusgata 1-3, 0151 OSLO

Telefon: 23 08 14 60

E-post: diakonforbundet@diakonforbundet.no

Hjemmeside: www.diakonforbundet.no

Kjære medlem

Det er advent og snart går vi ut av 2019. Har satt sammen noe av det stoffet som er tilflytt sekretariatet siste halve året. For utfyllende vises til hjemmesiden.

Ønsker dere alle en god adventstid og juletid når den kommer. Håper dere får ladet batteriene til å ta fatt på nye oppgaver når vi går inn i et nytt år.

Leiv Sigmund Hope

.....

DET NORSKE DIAKONFORBUND
SEKRETARIATET

Besøks- og postadresse:
Rådhusgata 1-3, 0151 OSLO
Telefon: 23081460
E-post : diakonforbundet@diakonforbundet.no
Hjemmeside: www.diakonforbundet.no

Generalsekretær:
Leiv Sigmund Hope
Ramstadåsveien 20 A, 1363 Høvik
Tlf A: 23081460 Tlf P: 67580987
Tlf M: 40065440
E-post:
leiv.sigmund.hope@diakonforbundet.no

Forbundsleder:
Randi Bergkåsa
Sørsletta 9, 0756 OSLO
Tlf : M 40036493
E-post: diakon@oesteraas-menighet.no

.....

STIFTSLEDERE:

Oslo stift		
Anette Norman	922 52 779	an628@kirken.no
Borg stift		
Atle Eikeland	94856362	atle.eikeland@as.kommune.no
Hamar stift		
Ingunn Liseter	976 82 694	ingliseter@gmail.com
Tunsberg stift		
Inger Johanne Frogh	934 12 800	inger.johanne.frogh@kongsberg.kommune.no
Agder-og Telemark stift		
Arild Tjørve	90581956	arild.tjorve@kristiansand.kommune.no
Stavanger stift		
Siri Johannesen	408 21 787	sirij@hotmail.com
Bjergvin stift		
Astrid Fylling	971 75 733	af226@kirken.no
Møre stift		
Emil Knardal	98 479 434	emil.knardal@kirken-aalesund.no
Nidaros stift		
Sissel Håve Smørvik	41695997	ss947@kirken.no
Sør-Hålogaland stift		
Vigdis Larsen	4889 53 347	vl465@kirken.no
Nord-Hålogaland stift		

I 2019 fyller vernepleierutdanningen ved VID vitenskapelige høgskole, Fakultet for helsefag i Sandnes, 50 år.

Av:

[Laila Luteberget](#), førstelektor og studieleder ved deltidsutdanningen i vernepleie

[Elisabeth Kiær](#), førstelektor og studieleder for heltidsutdanning i vernepleie

[Kristin Fjelde Tjelle](#), dekan ved fakultet for helsefag

(Artikkelen er hentet fra VID-bloggen og gitt små redaksjonelle endringer av LSH)

Et populært studievalg

Vernepleiere har en bred helse- og sosialfaglig kompetanse, og er av den grunn en etterspurt yrkesgruppe i arbeidslivet. Vernepleiere er å finne i mange ulike stillinger og tjenesteområder, både i hjemmebaserte tjenester, spesialisthelsetjeneste, skole, barnehage, eldreomsorg, psykisk helsearbeid, rusomsorg, barneverntjenester, kriminalomsorg og flyktningetjenester. I de senere årene har det vært en markant økning i antall søkere til utdanningen, noe som er lovende med tanke på tilveksten av nye vernepleiere.

VID tilbyr i dag både heltids- og deltidsstudier i vernepleie. Hvert år tas det opp 90 studenter på heltidsstudiet og 65 studenter på deltidsstudiet. De fleste har tilhørighet til studiestedet i Sandnes, men deltidsstudentene møter også fram i VID sine lokaler i Haugesund og Bergen. Der får de undervisning og veiledning via videokonferanse og Skype. Mye studentaktivitet forgår også på e-læringsplattformen CANVAS.

Opprør mot institusjonsbasert omsorg

Historisk har vernepleierutdanningen sitt utgangspunkt i omsorgen til personer med utviklingshemming. Utdanningen vokste fram med bakgrunn i et opprør mot institusjonsbasert omsorg tidlig i 1960 årene og de forholdene utviklingshemmede da levde under. Opprøret handlet også om kritikk av en ensidig medisinsk og sykepleiefaglig tenkning som rådet i omsorgen for «åndsvake», som det het i den tiden. Ole B. Munch, overlege ved Emma Hjorths hjem i Sandvika, regnes som vernepleierutdanningens far. Han ville etablere en helse- og sosialpedagogisk utdanning med vekt på opplæring og utvikling, og den første vernepleierutdanningen ble etablert på Emma Hjorths hjem i 1961.

Vernepleierskole på Nærland i Hå

Som den andre i landet, ble det 16. mars 1969 åpnet en vernepleierskole på Nærland i Hå kommune. Skolen lå i tilknytning til Nærlandheimen, en sentralinstitusjon for mennesker med utviklingshemming etablert i 1948. Både vernepleierskolen og Nærlandheimen var eid og drevet av Det Norske Diakonforbund. Skolen ble værende på Nærland fram til 2007, da den flyttet inn i nye lokaler i Vågsgaten i Sandnes. Parallelt med flyttingen fusjonerte skolen med Diakonhjemmet Høgskole.

En del av VID vitenskapelige høgskole

I 2016 skjedde en større fusjon av flere private høgskoler og vernepleierutdanningen er i dag en del av VID vitenskapelige høgskole. Fra 2022 vil vernepleierutdanningen være lokalisert ved VIDs campus i Stavanger.

Ansvarsreformen fra 1991, også kalt HVPU-reformen, innebar at ansvaret for psykisk utviklingshemmede ble overført fra fylkeskommune til kommune. Dette var en levekårsreform som hadde bakgrunn i svært dårlige levekår i datidens institusjonsomsorg. Ansvarsreformen innebar en viktig endring i omsorgen for utviklingshemmede. Institusjoner

ble nedlagt, og de som bodde der, flyttet etter hvert over til boliger i sine hjemstedskommuner. Ambisjonen med reformen var at utviklingshemmede skulle få tjenester på lik linje med alle borgere i kommunene og ha mulighet til å leve og bo som andre.

Nye retningslinjer fra 2019

Ansvarsreformen førte også til endringer i innhold og arbeidsform i vernepleierutdanningen. Kunnskap om utviklingshemming og utviklingshemmedes levekår har fremdeles stor plass i utdanningen. I 2019 kom det en ny forskrift som angir nasjonale retningslinjer for vernepleierutdanning. I formålet med utdanningen heter det blant annet utdanningen skal gi kandidatene kompetanse om funksjonsnedsettelse og samfunnsmessige forhold som skaper funksjonshemming. Vernepleiere skal ha særlig kompetanse innen miljøterapeutisk arbeid, habilitering og rehabilitering, helsefremming og helsehjelp. Videre skal vernepleiere ha kompetanse om sammensatte behov og utviklingshemming.

I dag utfordres vernepleierutdanningen til samarbeid både med feltet vi utdanner til og med brukergrupper som har behov for vernepleierens kompetanse. Ansatte ved vernepleierutdanningen i VID har de senere årene ledet flere prosjekter knyttet til tjenesteutvikling hvor samarbeid med personer som har utviklingshemming har stått sentralt. Det er utfordrende å utvikle en god metodikk der utviklingshemmedes egne stemmer kommer fram. En slik metodeutvikling er likevel nødvendig for at utdanningen og tjenestetilbudene skal bli bedre. En metodikk som fremmer inkludering, deltakelse og medvirkning er ikke bare viktig for arbeidet sammen med personer som har utviklingshemming, metodikken er også overførbart til andre brukergrupper som har kognitive funksjonsnedsettelse.

Det må være et engasjement i bunn

«Ingenting om oss uten oss!» er et viktig uttrykk for gode levekår for personer som har behov for hjelp til å mestre hverdagslivet og god profesjonell praksis. En god profesjonell praksis må bygge på engasjement for personen som har behov for tjenestene, og nye metoder for å få fram den enkeltes stemme. Vernepleiere har en viktig samfunnsoppgave når det gjelder å legge til rette for inkludering og deltakelse for alle, og å motvirke utenforskap.

50 års jubileum med utnevning av æresdoktor

Den 29. november i år markerte VID 50 år med utdanning av vernepleiere i Rogaland. Denne dagen ble også professor Melanie Nind utnevnt som æresdoktor. Nind er professor i pedagogikk ved University of Southampton og har de siste årene vært til inspirasjon for mye forsknings- og utviklingsarbeid ved høgskolen. Hennes hovedinteresser er knyttet til kvalitet i inkluderende forskning. Ansatte ved vernepleierutdanningen ved VID ser fram til mer samarbeid med henne, og mest av alt til å arbeide videre med kunnskap om hvordan en kan legge til rette for medvirkning og deltakelse i fag- og tjenesteutvikling.

Vernepleierutdanningen fyller 50 år! Det er en relativt ung utdanning, men har vist seg å kunne overleve og tilpasse seg samfunnsutviklingen. Vi vet at kvalitet i utdanning er avhengig av mange faktorer, ambisjonen er å utdanne kandidater som har kompetanse som etterspørres i arbeidslivet i mange ti-år til.

Jeg er stolt og beæret

Espen Utaker

Det var en stolt og beæret Melanie Nind som ble utnevnt til æresdoktor ved VID Sandnes under vernepleierutdanningens 50-års jubileum. Men tiltakene som tilbys mennesker med spesielle behov, er hun ikke helt fornøyd med.

Rektor Bård Mæland overrekker diplommet som bevis på æresdoktor-tittelen til Melanie Nind under feiringen av vernepleierutdanningens 50-års jubileum ved VID Sandnes.

- De politiske tiltakene for mennesker med lærevansker og spesielle behov har både gått rett- og feil vei de siste tiårene. På noen områder har vi klart å inkludere denne disse gruppene bedre i samfunnet. På den andre siden fører enkelte tiltak at mange føler seg isolert og ensomme. Vi ønsker å gi disse menneskene mer selvbestemmelsesrett, samtidig som de ikke skal bli så selvstendige at de blir stående alene og mister sitt sosiale nettverk, sier Nind, som over en fire-års periode har jobbet tett med flere høgskoler i Norge, inkludert VID Sandnes.

Trenger en egen stemme

- Fokus på medborgerskap og det å eie sine egne beslutninger har vært et viktig utviklingstrekk de siste årene. Både Storbritannia og Australia er eksempler på land hvor denne gruppen mennesker har organisert seg for å ha en kollektiv stemme i saker som angår deres eget liv. En slik samlet stemme mangler i Norge, forteller Nind som har samarbeidet med VID Sandnes for å utvikle inkluderende forskning sammen med mennesker med utviklingshemming.

Imponert over forskningen ved VID Sandnes

Melanie Ninds hovedinteresser og ekspertise er innenfor kvalitativ/inkluderende forskningsmetodologi og i fagfeltet interaktiv og inkluderende pedagogikk, spesielt relatert til utviklingshemming og autisme.

- Jeg er imponert over hvordan forskere her ved VID Sandnes jobber sammen med personer med lærevansker for å kartlegge deres behov. Vi har en veldig god relasjon med VID Sandnes som kommer til å vare langt inn i fremtiden, sier Nind, som har skrevet artikkel om inkluderende forskning sammen med ansatte i Sandnes.

Nind er professor i pedagogikk ved University of Southampton. Hun begynte sin yrkeskarriere i spesialskoler som lærer for elever med alvorlige og sammensatte lærevansker.

- Jeg jobbet frivillig med mennesker som er døvblinde og har alltid interessert meg for hvordan mellom-menneskelige relasjoner fungerer, ikke minst hos personer med utviklingshemming. Derfor begynte jeg å studere spesialpedagogikk, og begynte å undervise elever med lærevansker og funksjonshemminger på videregående skoler, forteller Nind. Hun har også har undervist ved en rekke universiteter, blant annet i spesialpedagogikk ved Oxford Brookes University og The Open University.

DIAKONIPRISEN 2019 TIL EILEV ERIKSTEIN

Eilev Erikstein er 25. oktober tildelt Diakoniprisen 2019.

Han har arbeidet som prostidiakon i Vest-Telemark i 28 år.

Han har vært - og er - en svært synlig diakon og en tydelig stemme i det offentlige rom på vegne av mennesker i utsatte og sårbare livssituasjoner.

Han har gjennom årene vært nyskapende, utholdende og trofast, og har fått bety mye for mange i lokalsamfunnet. De erfaringer som er gjort i Vest-Telemark har vært til inspirasjon for å få etablert prostidiakonstillinger andre steder i landet. Eilev Erikstein har vært mentor for flere av disse.

Han har på kreative og nye måter nådd ut til mange mennesker med sin rolle som diakon. Spesielt gjennom pilegrimsarbeidet, f.eks pilegrimsvandringene «Vandring for håp» og «Vandring for forandring» som kirken i Vest - Telemark har hatt i samarbeid med psykisk helse i Seljord, Vinje, Tokke, Nissedal, Kviteseid, Fyresdal og DPS i Seljord siden 2008. Dette arbeidet har satt diakonien og diakonen på kartet, og viser hvordan kirken kan være en viktig samarbeidspartner innen helsesektoren.

Eilev Erikstein har fast diakonispalte i Vest-Telemark blad og er fast spaltist i Telemarksavisa. Han har en rekke følgere på Facebook der han jevnlig legger ut tekst og bilder fra sitt arbeid som prostidiakon.

Eilev Erikstein er en stor inspirator og et forbilde for mange både i og utenfor kirkelige sammenhenger.

Vi gratulerer Eilev Erikstein!

FRÅ PILEGRIMSVANDRINGAR TIL RØLDAL

Eilev Erikstein har gjennom mange år gjort pilegrimsvandringar frå Telemark til Røldal.

Her er noko av det han skriv frå desse vandringane:

Konstaterer at;

- skilje vert viska ut under vandring: Skilje mellom frisk—sjukt, sterk- svakt, pleiar- brukar.
- deltakarane får kjensle av å vera eit kollektiv. Hjelper kvarandre.
- med prisen som er 100 kroner dagen kan ingen seie at dei ikkje har råd.
- det vert miljø for miljøterapi. Kveldane i fellesskap er gull verdt.
- ein utviklar nye nettverk i Vest- Telemark. I høgda og breidda.
- det er mykje dugnad. Nyttar lite tid på planlegging. Tek utfordringar på sparket. Utviklar evne til å improvisere i god pilegrims ånd.

Ingen ting er heilt likt frå år til år. Berre vegen til Røldal er den same. Vegen og målet ligg der. Målet er fast. Me går ikkje til Litlos, når me skal til Røldal. Litlos har me til gode til seinare. Mennesket treng mykje rom, men alt for stort rom kan skape angst. I pilegrimslivet er det både rom og ramme. Ei pilegrimsvandring er eit bein framom det andre mange gonger til ein er framme. Rørsla går gjennom kroppen, og blir røynsle av noko godt og viktig. Alt ein toler og alt ein klarer, eller det viktig i å sjå sine grenser. Å vera pilegrim er kropp og sjel samstundes. Det er fellesskap, og god einsemd under ein høg himmel.

Ein eller annan stad frå, kom ideen om at det kunne vera hjelp å få i Røldal. At det var von i den gamle legenda om det sveittande krusifikset. Det var mange som trengt betre helse. Somme gjekk for andre. I solidaritet med ein sjuk slektning eller ein krank ven, ville dei over fjellet for å hente litt sveitte på ein klut til å gje den sjuke.

*Jeg kan bære din sorg
et stykke på veien
og åpne min glede i din
Men jeg kan ikke leve ditt liv
eller dø din død
Vi kan bytte blikk
og kjærtegn, veksle ord
og krefter mellom oss
Men du er ikke meg
og jeg er ikke deg
Derfor kan vi finne frem
til hverandre, for å være
oss selv hos hverandre
en liten stund i tiden.*

Stein Mehren

*I kyrkja til Røldal eit bilete hekk
so mang ein sæling til frelse,
for sjuk og saare til dette gjekk
og fingo atter si helse.
Fekk nokon av sveitten den minste
dogg var sjukdomen overvunnen.
Om sjuk eller halt eller sår av
hogg han var som til livet funnen
Med lovord i sæle munnen.*

Aasmund Olavsson Vinje

Å gå gjev von. Går ein, vil ein leve. Går ein, er det for livet. Om det ikkje var ei framtid, ein veg for oss, ville me aldri bry oss om å gå. Likevel vår veg går me sjølve, men ikkje aleine.

Denne gongen går eg for det skjøre Skaparverket. Det kjem mange dårlege klimameldingar. Skaparverket har feber. Framtida vår er usikker. Salma "Deilig er jorden" høver å synge for pilegrimar. Frå fyrst av heitte songen « Pilegrimsong.» Songen er skriven av den danske presten B.S Ingemann under inntrykk frå den dansk – tyske krig kring 1850, og spesielt det brutale slaget ved Isted Hede. Salma er ein protest mot alt som kan øydelegge jorda vår, og understreking av at me må gjere alt me kan for å bevare dei fagre riker på jorda.

TO DIAKONVIGSLINGER

MAGNHILD NERHEIM ANDERSEN

(Sakset fra Nord-Hålogaland bispedømme).

Det var en stor dag i Alta 20. oktober, da Magnhild Nerheim Andersen ble vigslet til diakon i Nordlyskatedralen. Dette var første diakonvigsling i Alta noensinne, og også første gang biskop Olav vigslet en diakon. En festdag for den nye diakonen, Alta menighet, bispedømmet og hele kirken.

Bidragstere i gudstjenesten. Alle foto: Gunnar Tangvik

Mange mennesker hadde møtt opp for å være med på den første diakonvigslingen i Alta. Magnhild Nerheim Andersen ble vigslet i en flott gudstjeneste der staben og frivillige i Alta menighet bidro sterkt. Etter gudstjenesten var det kirkekaffe med taler og gratulasjoner.

Magnhild Nerheim Andersen kommer fra en stilling som trosopplæringsleder i Voksen kirke i Oslo, men er opprinnelig fra Ålesund. Stillingen hun har gått inn i i Alta er en av de to nye diakonstillingene som ble opprettet i vår.

Vi gleder oss over vigslingen og ønsker Magnhild en velsignet tjeneste i Alta.

HANNE LOUISE SALVESEN

Erling Jakobsen

Søndag 25. august var en aktiv dag for vår biskop. Markering av Skien kirkes 125 års jubileum med en fantastisk gudstjeneste med svært fine musikalske innslag og overføring på NRK P1. På kvelden var det vigsling av Hanne L Salvesen (fra Farsund!) til diakon i Eidanger. En flott opplevelse. Vi er glad for at Hanne er i Agder og Telemark bispedømme.

Med gode ønsker for julen og et godt nytt år for alle !